

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-54045643-610-22093131
Konu : Soru Önergesi (7/30302)

7/30302 Gk 9

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 15.07.2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1664867 sayılı yazınız.

İlgi'de kayıtlı yazı ekinde alınan, İstanbul Milletvekili Sayın Hasan KARAL'a ait 7/30302 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü Ek'te sunulmaktadır.
Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/30302) (3 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 786350D0-93A6-4F80-99F6-434ED780029F

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>

Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar Bulvarı No: 161 06800 Çankaya / ANKARA

Tel: (0312) 287 33 60

www.tarimorman.gov.tr Kep: tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Levent BOZKURT

Mühendis

Telefon No: (312) 258 85 96

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN HASAN KARAL'A AİT 7/30302 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

2025 yılında yaşanan arı ölümleri, özellikle don olayları ve kışlama problemlerinin yaşandığı İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde yoğunlaşmıştır.

Oluşabilecek mevsimsel riskler il/ilçe tarım ve orman müdürlüklerimizce takip edilmekte, kışlama ve yetiştiricilik konusunda eğitimler düzenlenmekte ve risk durumlarında yetiştiricilerimiz önceden bilgilendirilmektedir.

Bakanlığımızın sivil toplum kuruluşları ile sağladığı koordinasyon neticesinde yaygın eğitim faaliyetleri yürütülmektedir. Eğitimler genellikle Bakanlığımız ve Halk Eğitim Merkezleri aracılığıyla sunulmaktadır.

- İl Müdürlükleri düzeyinde Erzincan, Çankırı, Şanlıurfa gibi illerimizde yerel eğitim faaliyetleri yürütülmektedir.
- Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü iş birliğiyle Düzce ilimizde bölgesel uygulamalı tarımsal eğitim projeleri yürütülmektedir.
- Hakkâri ilimizde yetiştiricilik ve kışlama ile ilgili eğitim gerçekleştirilmiştir.

Ülkemiz arıcılığının bitkisel üretimde kullanılan zirai mücadele ilaçları nedeniyle zarar görmemesi için il/ilçe tarım ve orman müdürlüklerimiz tarafından zirai ilaçların etiket bilgilerine göre doğru kullanımına yönelik çiftçi eğitimleri ile arıcılarımıza yönelik bilgilendirme çalışmaları yürütülmektedir.

Kırklareli (Trakya), Düzce (Yığılca), Kırşehir (Anadolu), Hatay (Suriye), Çanakkale (Gökçeada), Muğla (Ege) ve Ordu (Karadeniz) illerinde arı ekotiplerinin ıslah çalışmaları devam etmektedir.

Bölgelerdeki ekotipleri belirleyerek, yöreye uygun kaliteli damızlık ana arı üreterek bal verimini artırmayı amaçlayan “Ülkesel Arıcılık Projesi” uygulanmaktadır. Proje İzmir ve Ordu illerinde bulunan enstitülerimizce yürütülmeye devam etmektedir.

Proje kapsamında; “İzmir Yöresi Bal Arılarında Saf Hat Oluşturma Çalışmaları” projesinde 2013 tarihi ile “Damızlık Ana Arı Üretim İzni” alınmıştır. Üretilen damızlık materyalin 2019 yılında tescilli yapılmış ve “Efe Arısı” adı verilmiştir. Diğer illerde de elit sürü oluşturma çalışmaları sürmektedir.

Ülkesel Arıcılık Projesi kapsamında 2014 yılında başlayan “Batı ve Orta Karadeniz Bal Arıları (*Apis mellifera* L.)’nın Islahı ve Korunması” Projesi ile Karadeniz Bölgesi iklim koşullarına adapte olmuş gen kaynağından yararlanarak, seleksiyon çalışmaları ile ilkbahar gelişimi iyi, verim düzeyi ve kışlatma kabiliyeti yüksek damızlık materyal elde edilmiştir. Seleksiyonun bittiği bu aşamadan sonra yürütülen bu proje ile elde edilen damızlık materyelin koruma altına alınması amaçlanmaktadır. Tescil işlemlerine başvurulmuştur. Yapılan bu çalışmalar bölgelere uygun ırk ve ekotiplerin belirlenmesine yönelik olduğundan iklim stresi ile mücadelede çok önemli yere sahiptir.

Ayrıca; Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü Araştırma ve Geliştirme (TAGEM-ARGE) projeleri kapsamında ise, Muğla Bal Arısında (*Apis mellifera anatoliaca*) Amerikan Yavru Çürüklüğü Hastalığına Karşı Direnç Geliştirilmesi ve Muğla Bal Arısında Varroa’ya Karşı Islah Kolonilerinin Geliştirilmesi ve Yetiştirilmesi Projeleri sonuçlanmıştır. 2016 yılında “Damızlık Ana Arı Üretim İzni” alınmış ve bölgenin ihtiyacı olan damızlık ana

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

arı satışını gerçekleştirilmiştir. Oluşturulan elit sürülerde bulunan kolonilerde Amerikan Yavru Çürüklüğü Hastalığı ve Varroa'ya karşı ıslah kolonilerinin geliştirilmesiyle genetik ilerleme sağlanmıştır.

Orta Anadolu Bal Arısı Ekotipinin Korunması ve Islahı Projesi sonuçlanmıştır. 2018 yılında "Damızlık Ana Arı Üretim İzni" alınmıştır. Bölgenin ihtiyacı olan damızlık ana arı satışını gerçekleştirilmektedir.

TAGEM AR-GE Projesi olan ve 2022 yılında sonuçlanan "Türkiye'de Bulunan Bazı Arı (*Apis mellifera* L.) Irk ve Genotiplerini temsil eden kolonilerin orijinal Alanlarında Morfolojik ve Moleküler Karakterizasyonu ve Belirli Karakterler Yönünden İyileştirilmesi Projesi" Türkiye Arı Yetiştiricileri Merkez Birliği liderliğinde Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Mustafa Kemal Üniversitesi ve iki enstitümüzün de iş birliği ile yürütülmüştür. Projede coğrafik arı ırklarının dağılım gösterdikleri orijinal bölgelerinde genetik varyasyon muhafaza edilerek yeniden morfolojik, moleküler, davranış ve performans yönünden karakterizasyonları, saf yetiştiricilik esas alınarak akrabalık ilişkisi bilinen gruplar üzerinden seleksiyondan yararlanıp verim ve bazı diğer özellikler yönünden iyileştirilmeleri amaçlanan proje ülkemizin 5 bölgesindeki 5 il arı yetiştiricileri birliği (Kırklareli, Çanakkale, Hatay, Düzcce, Kırşehir) bünyesinde yürütülmüştür. Elit sürülerin oluşturulduğu projede arı spermeleri Ordu Arıcılık Araştırma Enstitüsü bünyesindeki Sperm Bankası'nda korunmaktadır.

Ordu Arıcılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, üniversitelerle ve sektörel paydaşlarla birlikte yürütülen izleme projeleri kapsamında uluslararası iş birliğine dayalı çok paydaşlı bir çalışma yürütmektedir. TÜBİTAK tarafından desteklenen ve TOP4HoneyChains (Trustable and Sustainable Open Platform for Smart Honey Value Chains) başlıklı proje, izleme ve veri temelli karar destek sistemlerinin geliştirilmesini amaçlamaktadır. Projede, Kadir Has Üniversitesi Işık Üniversitesi, Ordu Arıcılık Araştırma Enstitüsü ve Arjantin'den uluslararası ortakların katkılarıyla, Türkiye ve Arjantin'deki Akıllı Bal Değer Zincirleri'nin (ABDZ) dijital olarak izlenmesi hedeflenmektedir.

Türkiye'deki bu pilot uygulama, BALMER firması ve diğer sektörel aktörlerle birlikte yürütülmektedir. Proje kapsamında Ordu Arıcılık Araştırma Enstitüsü, Türkiye'deki arı yetiştiricileri, kooperatifler, paketleyici firmalar ve tüketicileri kapsayan zincirin tüm halkalarında veri toplama, örnekleme ve analiz faaliyetlerini yürütmektedir. TOP4HoneyChains projesinin kullanılan örnekleme yöntemi ve kapsamı şu şekildedir;

- Türkiye'de coğrafi olarak referanslandırılmış arılık alanlarında izleme yapılmakta, kovan verileri, bal örnekleri ve çevresel kayıtlar toplanmaktadır.
- İzleme sistemi mobil tabanlı uygulamalarla yürütülmekte, arıcıların faaliyetleri (ana arı değişimi, petek kullanımı, flora takibi vb.) dijital olarak kaydedilmektedir.
- Ürünlerin izlenebilirliğine dair analitik bal verileri, üretim süreci kayıtları ve kalite göstergeleri açık veri platformuna aktarılmaktadır.
- Pilot bölgelerde eğitim almış arıcılar aracılığıyla veri toplanmakta ve bu veriler kalite kontrol, izlenebilirlik ve dijital denetim süreçlerine entegre edilmektedir.

Bu proje ile ülkemizin bal üretim zincirinde gıda şeffaflığı, sahtecilik önleme ve izlenebilirlik artırılarak arı ürünleri piyasasında sürdürülebilirlik ve güvenin tesisi hedeflenmektedir.

Kayıpların iç piyasada gıda fiyatlarına, üretici gelirine ve arz güvenliğine etkisi, il/ilçe tarım ve orman müdürlüklerimizce 2025 üretim yılı destekleme başvuru döneminde yapılacak yerinde tespit çalışmalarının tamamlanmasından sonra analiz edilecektir.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Küresel iklim değişikliğinin arıcılık üzerindeki etkilerini azaltmak amacıyla Bakanlığımızca Arıcılık Eylem Planı hazırlanması çalışmaları yürütülmektedir.

Bu kapsamda ilgili kamu kuruluşları, üniversiteler ve özel sektör temsilcilerinin de katılımı ile Arı Yetiştiriciliği Arı Ürünleri ve Apiterapi, Arı Sağlığı ve Islahı, Gezginci arıcılık, Konaklama Alanları, Flora ve Polinasyon konularında kısa ve uzun vadede planlar oluşturulması, planların uygulamaya aktarılabilmesi için projelerin geliştirilmesi hedeflenmektedir.